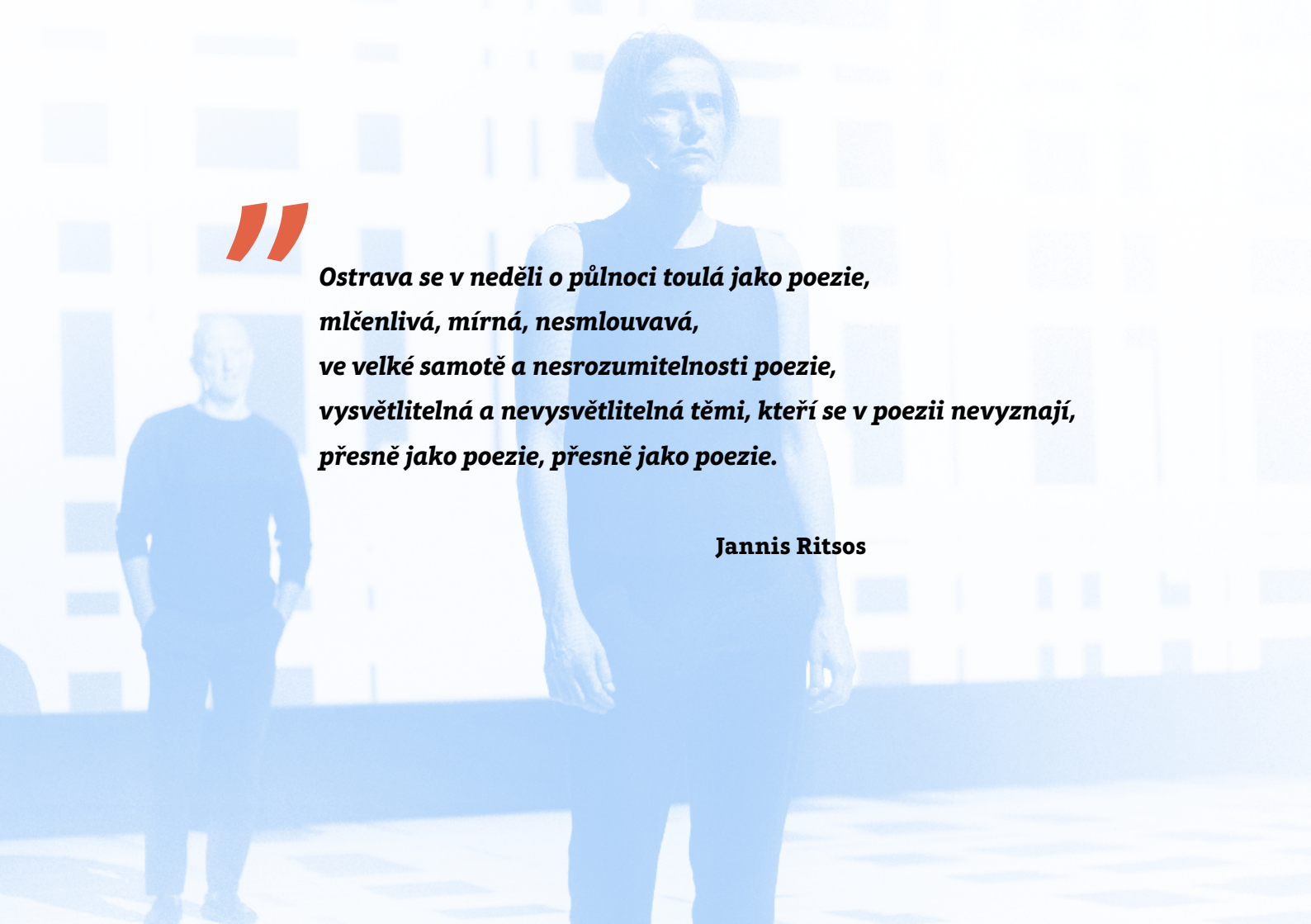

protimluv *fest2020*

*XIV. ročník mezinárodní
literární přehlídky
téma: slovo a tanec*

*21.—23.
října*

**Ostrava se v neděli o půlnoci toulá jako poezie,
mlčenlivá, mírná, nesmlouvavá,
ve velké samotě a nesrozumitelnosti poezie,
vysvětlitelná a nevysvětlitelná těmi, kteří se v poezii nevyznají,
přesně jako poezie, přesně jako poezie.**

Jannis Ritsos

Milí přátelé,

letošní 14. ročník Mezinárodní literární přehlídky ProtimluvFest měl být především ve znamení slova a tance, měl ukázat, jak se slovo, entita bytostně nematatelná, avšak trvalého rázu, dokáže prolnout s prchavým tancem, tím bytostně fyzickým, tady a teď bezprostředně vyjádřeným projevem. Epidemie vše převrátila na ruby, festival je nakonec pořádán bez publika v sále, taneční představení byla odložena a autoři musí číst pouze na kamery, doufajíce, že je někdo bude sledovat. Nejsou v tom samozřejmě žádnou výjimkou, vždyť všichni jsme se stali nedobrovolně podílíky koronavirové samoty a setkávání s lidmi je nám dokonce kvůli možné infekci, o které pořád nic nevíme, ba ani netušíme, jak a kdy se s ní setkáme, zakázáno.

Zdá se ale, že poezie a infekce mají cosi společného. Setkáme-li se s poezií, pojednou jsme také vyzváni k tomu, abychom se ztišili, abychom odešli do samoty, do soustředění, do izolace od vnějších rušivých podnětů, ocitli se v klidu a tichu (aspoň vnitřním). Jsme voláni k tomu, abychom rozvážně či třeba

nerozvážně hledali slovo, které chceme sdělit. Poezie samozřejmě není infekce, ale co kdybychom brali v těchto dnech nezbytnou okolnost samoty spojenou s infekcí jako jistou výzvu k obratu, jako možnost sama sebe a věci kolem nahlížet jinak, básnický?

Čtrnáctý ročník ProtimluvFestu byl uspořádán navzdory všemu v jiné podobě a s využitím moderních digitálních technologií. Jsme si vědomi, že toto není žádná spása autorského čtení, osamělý literát čte a možná ho někdo na druhé straně zrovna poslouchá, nebo rychle myší přepne na jiné okno v počítači... Ale nešť. Zvolili jsme bezpečnější formát přístupný koneckonců i těm, kteří na náš festival doposud nikdy nepřišli a možná ani nepřijdou. Nezbyvá než doufat, že se na příštím ročníku setkáme opět tváří v tvář a v osobním kontaktu s autory a jejich slovem, v „nesrozumitelnosti poezie“. A to bude vlastně velký svátek, tedy „Ostrava v neděli o půlnoci“! Těšme se na něj.

Jiří Macháček

St/21/10/

**17.00 Protimluvná trachta: Dominik Bárt (CZ), Jakub Lukáš (CZ)
a Jakub Strouhal (CZ)**

Přijď si poslechnout, jaká témata hýbou světem současné literární omladiny.

Pořad věnovaný mladým ostravským i mimoostravským básníkům a prozaikům.

Uvádí Jiří Macháček.

18.00 Zdeněk Volf (CZ): Krátká báseň

Krátká báseň – vedle textů psaných veršem vázaným či volným – coby třetí

ponorná cesta poezie. Od K. H. Borovského přes Egona Bondyho, I. M. Jirouse, Violu Fischerovou či experimentujícího Václava Havla až do současnosti. Setkání a diskuse

s editorem Zdeňkem Volfem, autorem mimořádného výboru české krátké básně.

Moderuje literární vědkyně Iva Málková. Verše čtou herci Tereza a Marek Cisovští.

19.00 Renata Putzlacher-Buchtová (CZ, PL):

Kavárna Avion, která není

Básnička, prozaička, polonistka, autorka divadelních her a jevištních adaptací,

také publicistka Renata Putzlacher-Buchtová pobeseduje o své vzpomínkové knize

nazvané podle dnes již pověstné těšínské kavárny u hraničního mostu přes řeku

Olši. Průvodce večerem bude Jiří Macháček.

20.00 Roman Szpuk (CZ): Samotář ze Šumavy

Psát verše a pozorovat počasí na meteorologické stanici na šumavském Churáňově.

Autorské čtení a beseda s básníkem Romanem Szpukem. Provází Jiří Macháček.

Čt/22/10/

16.00 Jakub Żulczyk (PL): Oslnění světlem

Varšavské drogové podsvětí v těsném dotyku se společenskou smetánkou, kde se schopný

a odhodlaný drogový dealer Jacek pohybuje s neobyčejnou lehkostí. Výjimečné setkání

s polským spisovatelem, autorem bestsellerů a scenáristou stejnojmenného úspěšného

televizního seriálu. Uvádí Petr Ligocký, tlumočí Jiří Muryc, ukázkou čte Marek Cisovský.

17.00 Lenka Kuhar Daňhelová (CZ): Jaká nesmrtelnost?

Jako host vystoupí básnička Simona Racková (CZ), autorka sbírky Tance. Doprovodný

koncert Marie Puttnerové (zpěv) a Martina Nováka (zpěv, el. kytara).

19.00 Igor Pomerancev (RU): Náš čas vypršel

Knihu ruského básníka a disidenta představuje překladatelka Jana Kitzlerová.

Verše v češtině čte Marek Cisovský.

20.00 Mária Modrovich (SK): Rozhovor s členkou kultu

Debatu se slovenskou prozaičkou a organizátorkou festivalu Novotvar moderuje

Peter Šulej.

21.00 Petr Nikl (CZ): Hudebníček

Performance známého výtvarníka, hudebníka a divadelníka. Četba i zpěv textů

z připravované knihy pro vydavatelství Meander, kterou autor spoluvytváří

s Miroslavem Černým.

Pá/23/10/

17.00 Ostravěnko má!

Taneční představení baletního souboru NDM na texty

ostravských básníků za hudebního doprovodu kytaristy

Jana Gajdici. Verše recituje Vít Roleček, člen činohry NDM.

18.30 Náhradní program — Zita Izsó (HU):

A strach si do tebe už nikdy nenajde cestu

Tlumočí a pořadem provází Robert Svoboda. Čtení

maďarské básničky a prozaičky, verše čte herečka Tereza

Cisovská.

20.00 Náhradní program — Petr Hruška (CZ):

Básně a prózy

Básník Petr Hruška právě vydal prozaickou knihu

nazvanou V závalu (sloupky, podpovídky, odstavce a jiné

krátké texty)! Ve vystoupení zazní i ukázky z ní...

St/21/10/

**17.00 Protimluvná trachta:
Bárt, Lukáš a Strouhal**

Přijď si poslechnout, jaká témata hýbou světem současné literární omladiny. Pořad věnovaný mladým ostravským i mimoostravským básníkům a prozaikům jako Dominik Bárt (CZ), Jakub Lukáš (CZ) a Jakub Strouhal (CZ). Uvádí Jiří Macháček.

Dominik Bárt (*1998, Ostrava) studuje český jazyk a literaturu na FF MU v Brně, kde s kolegy pořádá autorská čtení a kulturní akce. Rovněž bubeník v progresivně psychedelické kapele Šamanovo zboží a člen uměleckého uskupení Vítrholc. Svou poezii publikoval tištěně v Hostu (Nová jména), Tvaru, Protimluvu či Pandoře, elektronicky např. v Nedělní chvíle poezie či v Ostravanu. Laureát Literární ceny Vladimíra Vokolka 2019.

Live stream

Foto: Martin Popelář

bezhlasí polední kuchyně
mnohostranné
jako kniha stažená z pultů
jako opatrné otáčení
rozrážející statiku pohledů

jen zaujímáme postoje
abychom nemuseli stát

dojít kde ulice sama přichází
kde když posloucháš
je slyšet do tmy třet svědomí

budu tě poznávat
jako by hluchý kladl prsty na flétnu
našemu souzvuku porozumí
jen ten kousek ženy ve mně

17.00 Protimluvná trachta: Bárt, Lukáš a Strouhal

Přijď si poslechnout, jaká témata hýbou světem současné literární omladiny. Pořad věnovaný mladým ostravským i mimoostravským básníkům a prozaikům jako Dominik Bárt (CZ), Jakub Lukáš (CZ) a Jakub Strouhal (CZ). Uvádí Jiří Macháček.

Jakub Lukáš (*1993) učí na gymnáziu a studuje doktorát. Rád pobývá v přírodě, stará se o kus půdy a věnuje se sportu, uběhl několik maratonů a pár závodů delších než 50 kilometrů. „Baví mě stát na stupních vítězů, ale nejsem soutěživý. Myslím si, že běh je forma umění. Je to trošku složitější. Shledávám v tom něco, co přenáším do svých textů,“ prozrazuje o sobě.

Live stream

Foto: Martin Popelář

NA STOLE

kostkovaný ubrus, přátelé
poslouchám je zpovzdálí
Chtěl bych jim něco říct...
...nevidí
neslyší
neví, že jsem tu s nimi

KROK

bolí
jak pořezaná větev ze Smrku
padlá na cestu
a na ní
dva
Navzájem se utěšují
a nad nimi
vysoko v poustevnách
sedí horalé, sedí...

VLASTNÍ KREV

mám na ruku
a na motyce
kape okolo mě
vznáší se do vzduchu

Beran na mě trhne hlavou
Potím se

Nořím ruce do teplé vody
vedle bzučí dřevo

Necítím už vůbec nic

St/21/10/

**17.00 Protimluvná trachta:
Bárt, Lukáš a Strouhal**

Přijď si poslechnout, jaká témata hýbou světem současné literární omladiny. Pořad věnovaný mladým ostravským i mimoostravským básníkům a prozaikům jako Dominik Bárt (CZ), Jakub Lukáš (CZ) a Jakub Strouhal (CZ). Uvádí Jiří Macháček.

*Jakub Strouhal (*1999) je ostravský přistěhovalec ze severočeských Sudet a zarytý milovník piva. Existenčně balancující mezi hospodou a vírou. Studuje českou literaturu na Slezské univerzitě. Publikoval v časopise Host a internetové kulturní revue Ostravan.*

Live stream

Foto: Martin Popelář

Tu se ze spodních
zašlých slují
křičí velké sny
jména
řeči

Sudety

Tu vdechni hory
exni bibli
uslyšíš
zpívají

18.00 Zdeněk Volf (CZ): Krátká báseň

Krátká báseň – vedle textů psaných veršem vázaným či volným – coby třetí ponorná cesta poezie. Od K. H. Borovského přes Egona Bondyho, I. M. Jirouse, Violu Fischerovou či experimentujícího Václava Havla až do současnosti. Setkání a diskuse s editorem knihy Zdeňkem Volfem, autorem mimořádného výběru české krátké básně. Moderuje literární vědkyně Iva Málková. Verše čtou Tereza a Marek Cisovští.

Zdeněk Volf (*1957, Valašské Meziříčí) žije v Brně-Tuřanech, poblíž Mohyly míru, v jejímž okolí připouští krávy. Absolvoval SZTŠ, obor veterinární, v Kroměříži a poté mimořádné studium na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, obor český jazyk a historie. Vyšlo mu sedm básnických sbírek, např. *Před modlitbou přiložím* (2017), *Žasl jsem od pily* (2018) a *deníkové zamyšlení Srdcář* (2008). V roce 2010 k vydání připravil básnickou antologii *Chlévská lyrika* (aneb zvířata nám odcházejí ze života) a po deseti letech antologii *Krátká báseň* (Pokus o doménu cz), která vyšla letos na jaře v Protimluvu.

Live stream

Foto: Martin Popelář

ó
Otče
o všechno jsi mě
objal

PRO SEBE

Odpusť milci,
přirovnávajícímu si tvůj klín
k mulci.

Manželé,
než prohodí se
andělé.

19.00 Renata Putzlacher-Buchtová (CZ, PL): Kavárna Avion, která není

Beseda o vzpomínkové knize nazvané podle znovupostavené těšínské kavárny Avion u hraničního mostu přes řeku Olši, která vyšla nejprve polsky pod názvem W kawiarni Avion, której nie ma (2013) a pak také česky v překladu Michaela Alexy. Pořadem provází Jiří Macháček.

*Renata Putzlacher-Buchtová (*1966) je povoláním polonistka, po studiích na Jagellonské univerzitě v Krakově působila v letech 1989–2001 jako dramaturgyně Polské scény Těšínského divadla, kde v roce 1996 spoluzaložila Kavárnu Avion, která není. Její soukromý a profesní život je rozdělen mezi dvě města, Český Těšín a Brno, kde na FF MU absolvovala doktorský studijní program v oboru polská literatura. Přednáší dějiny polské literatury a věnuje se literárnímu překladu. Za překlad Očitého svědka Jiřího Koláře do polštiny obdržela v roce 2012 prestižní cenu měsíčníku Literatura na świecie.*

Live stream

Foto: Martin Popelář

METAXU

Mohykáni si říkali „Lidé řeky“ či „Lid od vody, která nikdy není nehybná“. Kdybych si měla vybrat indiánské jméno, znělo by „Ta, která stojí na mostě“. V rodinných příbězích se vždy objevoval nějaký most, měnily se jenom řeky. Mosty v nich byly pokaždé, snad aby se na nich mohlo stát a vyhlížet, odkud naši – anebo ti cizí – přijdou. Během válek a pak už i v meziválečném období se našinci často stávali cizinci, jak už to v pohraničí chodí. Občas se stačilo na mostě postavit a přemýšlet, v jakém státě se člověk octne, až přejde na druhou stranu. Hranice, zejména ty na řekách, bývají pohyblivé. Most jsem vždy měla spojený s neurčitem, s nedopovězením. Když stojíš uprostřed hraničního mostu, jsi apatrida? Stateless person? „Stojím na hranici dvou světů, v žádném se necítím jako doma“. To je z Thomase Manna.

Nastupuješ do vlaku, který tě má odvézt z bodu A do bodu B. Nadechuješ se a tvůj život se zdánlivě zastavuje. Sedíš a zároveň se pohybuješ. Jednota času a prostoru neexistuje. On the road... I cestování je spojeno s neurčitem, s nedopovězením. Kým v tu chvíli vlastně jsi? Obyvatelem jakého města? Občanem jakého státu? Bytí „mezi“, metaxu. To je ze Simone Weilové. Nakonec přijíždíš do cíle a nastává chvíle na výdech. Možná je to úlevné oddychnutí. Žádná nejistota, konečně pevná půda pod nohama. Moje rodina rozhodně strávila na mostech a ve vlcích příliš mnoho času. Je to nějaký příkaz? Volání dále? Der Zwang.

Z knihy V kavárně Avion, která není (přeložil Michael Alexy)

St/21/10/

20.00 Roman Szpuk (CZ): Samotář ze Šumavy

Psát verše a pozorovat počasí na meteorologické stanici na šumavském Churáňově. Autorské čtení a beseda s básníkem Romanem Szpukem. Uvádí Jiří Macháček.

Roman Szpuk (*1960) žije v Rejštejně na Šumavě, kam se nedávno přestěhoval z Vimperku. Je zakladatelem literární skupiny XXVI, píše lyriku, fotí kamerou obscurou, kreslí nejčastěji lesní motivy přírodním uhlím. Vydal přes deset knih veršů, naposledy *Silentio pro smíšený sbor, též knihu lyrických próz Chraplavé chorály* (2013). V roce 2016 mu vyšel soubor jeho deníkových záznamů *A zavaž si tkaničky, o dva roky později pak rozsáhlá autobiografická kniha Kliky* byla vysoko (2018).

Live stream

Foto: Martin Popelář

Večer na louce

Srdce mi z těla řežeš stéblem,
chlupy mi trháš po hrstech,
na hruď mi pokládáš spánek s mechem,
pro zdraví suchý kravinec,

kamínek, abych ti zůstal věrný,
berušku pro šťastné večery,
když jasanem snáší se na pupeny
z blankytu bílý půlměsíc,

večer ti propiskou do slabin kreslím
tu pohozenou květinu,
co na louce jsme zapomněli,
vykvétá vstříc mým pohybům.

Velikonoční tanec

Noční mračno je kohoutí hřeben,
jenž rozstříkl se z měsíce,
tvá jarní sukně tančí v těle,
jež neudržím na nitce.

16.00 **Jakub Żulczyk (PL): Oslnění světlem**

Varšavské drogové podsvětí v těsném dotyku se společenskou smetánkou, kde se schopný a odhodlaný drogový dealer Jacek pohybuje s neobyčejnou lehkostí. Setkání s polským autorem bestsellerů a scenáristou stejnojmenného úspěšného televizního seriálu. Uvádí Petr Ligocký, tlumočí Jiří Muryc. Ukázku z knihy čte Marek Císovský.

Jakub Żulczyk (*1983) vystudoval žurnalistiku na Jagellonské univerzitě v Krakově. V současné době patří k nejčtenějším a nejvlivnějším polským spisovatelům. Je autorem románů jako např. *Ubliž mi nějak* (2006), *Radio Armageddon* (2008), *Instytut* (2010), *Zmorojewo* (2011), *Świątynia* (2011), *Oslnění světlem* (2014), *Psí kopec* (2017), *Černé slunce* (2019). Mimo to je také novinářem, scenáristou a nově také podcasterem.

Live stream

Foto: archiv autora

PÁTEK 20:46

Město už je nasycené lidmi. Jdou ve skupinkách, vysmátí na nejbližších pár hodin života, vylévají se z podchodů, nastupují a vystupují z taxíků. Prozatím vzpřímení, jakoby připevnění k neviditelným strunám. Pořád ještě mladí, a to tím nejprotivnějším způsobem: působí dojmem, jako by se oblékli do šatů vlastních rodičů. Pochodují. Vzpřímení. Vzorní důstojníci vlastních životopisů. Jdou za drobnými výhrami a pořád stejnými, nudnými prohrami. Běží stále dál, proto, aby na chvíličku zapomněli. Budoucí nebo aktuální manažeři střední třídy, asistenti a asistentky, něčí pravé nebo levé ruce, studenti nebo jejich vychytralejší kolegové. Poznávají se na ulici, jedni si druhé s někým pletou a obráceně, líbají se, doprovázejí se domů, jdou se napřed někam naladit a pak teprve do klubů, vylézají z taxíků. Část z nich už mě potřebuje. Někteří brzy začnou.

Někteří by možná chtěli, aby někde ve vzduchu, který visí nad tím vším a má trvale černou barvu, bylo ještě něco. Nějaký hlas. Nějaká ozvěna. Nějaká pravda. Nějaký poklad. Někteří si možná nalhávají, že tam něco je, ale většinu to ani nenapadne. Myslí na jídlo, sex, platby, daně. A především myslí na peníze. Na to, že jich mají málo. Ti, kteří myslí na něco víc, předem zaujímají poraženeckou pozici. Jsou dezorientovaní. Mají rozostřené vnitřní ucho, jako by je něco prudce udeřilo do spánku. Pozorování té černé čtvrtky vzduchu nemělo nejmenší smysl. To, co v ní je, nebude vidět nikdy, když budeme stát přímo před tím. To něco, tu opravdovou třešť města je možné zahlédnout pouze koutkem oka, pouze mimochodem.

Z knihy Oslnění světlem (přeložil Michael Alexa)

Čt/22/10/

**17.00 Lenka Kuhar Daňhelová (CZ):
Jaká nesmrtelnost?**

Uvedení básnické sbírky básničky Lenky Kuhar Daňhelové (CZ). Jako host vystoupí Simona Racková (CZ), autorka sbírky Tance. Doprovodný koncert Marie Puttnerové (zpěv) a Martina Nováka (zpěv, el. kytara).

*Lenka Kuhar Daňhelová (*1973), básnička a překladatelka z několika jazyků, prozaička a výtvarnice, pochází z Krnova. Působila jako redaktorka časopisu Pobocza, spolu s manželem Peterem Kuharem organizuje literární festival „Stranou – evropští básníci naživo“ v Berouně, kde také žije. Vydala sbírky Pozdrav ze Sudet (2010), Její bolest (2012), Hořem (2014) a řadu překladových knih polské i slovinské literatury.*

Live stream

/ 20

Foto: Martin Popelář

Zápas

V spletených větvích bezoví
nepoznáš, co je smrt
a odkud přichází.

Děsivé chroptění,
vřískot strak, pískot poštolky,
ledově chladný pohled kočky.

Úzkost jak rudá kapka
po stéble uschlé trávy stéká.

Strne jako ta hodina.

Ze sbírky Jaká nesmrtelnost?

/ 21

17.00 Lenka Kuhar Daňhelová (CZ): Jaká nesmrtelnost?

Uvedení básnické sbírky básničky Lenky Kuhar Daňhelové (CZ). Jako host vystoupí Simona Racková (CZ), autorka sbírky Tance. Doprovodný koncert Marie Puttnerové (zpěv) a Martina Nováka (zpěv, el. kytara).

Simona Racková (*1976) je básnička, redaktorka, editorka, recenzentka, celým jménem Simona Martínková Racková. Vystudovala český jazyk a literaturu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 2013 vede recenzní rubriku literárního časopisu Tvar. V roce 2007 debutovala sbírkou Přítelkyně, roku 2009 jí vyšel jako bibliofilie soubor dvanácti básní o Benátkách Město, které není. V roce 2015 následovala sbírka Tance, v roce 2017 sbírka Zatímco hlídací psi spí. Básně publikovala v řadě časopisů (Host, Tvar, Protimluv, Respekt...). Je vítězkou Drážďanské ceny lyriky 2016 a soutěže Básně CZ/SK 2017.

V povodí

Ten dopis byl tak opatrný, a navíc nepřišel. Psal jsi v něm: nějakou dobu se teď neuvidíme, nákup ti nechávám za dveřmi, miluju tě, dohoda o střídání dětí platí. Otevřela jsem dveře, aperol s proseccem, tuňák s fazolema, všechno promísený jak v dobách, kdy se to ještě smělo. Do hajzlu s patosem, pomyslela jsem si a stáhla si to do nory jak liška ocas. V noci vyhlížím znamení, přes den trochu kradu, hlavně pokud jde o vůně. Rozestupy jsou křehký, v povodí, které znáš, nařízení se lámou v kolínkách, třeba trav, které ještě nevzklíčily, ale vzklíčí. Prorostou zem.

Čt/22/10/

**17.00 Lenka Kuhar Daňhelová (CZ):
Jaká nesmrtelnost?**

Uvedení básnické sbírky básničky Lenky Kuhar Daňhelové (CZ). Jako host vystoupí Simona Racková (CZ), autorka sbírky Tance. Doprovodný koncert Marie Puttnerové (zpěv) a Martina Nováka (zpěv, el. kytara).

Live stream

Marie Puttnerová & Martin Novák

Marie Puttnerová (zpěv) a Martin Novák (zpěv, el. kytara) se propojili, aby vytvořili společný hudební svět tvořený nejen autorskými písněmi Puttnerové, ale i svět, ve kterém mohou zaznít střípky zhudebněné poezie křehkého Jana Zahradníčka či surreálního Vlastimila Třešňáka. Ke spolupráci zvou i opavského kytarového kouzelníka Petra Uviru, aby došlo ke společné symbióze lidských hlasů a elektrických kytar, které podmanivým a naléhavým způsobem posouvají pomyslné hranice folku. Marii Puttnerovou můžete znát z uskupení Jablkoň či Půljablkoň, Martina Nováka především jako hráče na bicí nástroje z Druhé trávy Roberta Křesťana, či z kapel Jany Kirschner nebo Lenky Dusilové a Petra Uviru z kultovních opavských kapel Ladě či Heimat.

19.00 Igor Pomerancev (RU): Náš čas vypršel

Knihu ruského básníka a disidenta Náš čas vypršel, v níž jsou zahrnuty básně, pro něž je důležitý motiv nesvobody, představuje překladatelka Jana Kitzlerová. Verše čte Marek Cisovský.

*Igor Jakovlevič Pomerancev (*1948) je básník a novinář žijící v Praze. Po emigraci z tehdejšího Sovětského svazu pracoval nejprve v Londýně pro BBC Russian Service a od 80. let působil v oddělení Rádía Svobodná Evropa v Mnichově a později v Praze, kde řídil program nazvaný Přes bariéry. Sam o sobě říká, že se považuje za ruský písničácký básník rakousko-uherského prostoru, ze kterého se díky svému rodišti (Bukovina na Ukrajině) nemůže vymanit. Jeho básnická tvorba představuje precizně jazykově uchopenou reflexivní lyriku. Je rovněž autorem několika rozhlasových dramát.*

Live stream

Foto: Milena Slavická

Na konzervatoři byla nejlepší,
Nataša byla zkrátka ohebná
a měla grácii,
chyběl jí však, pokud to tak lze říct,
vosí pas.
Musela přejít na jinou školu
a stát se nejlepší tam.
Ale i tak,
hodiny ve škole „pro ošklivá káčátka“ stačily,
aby dokázala proklouznout škvírou
ve dveřích u soudu, kterou stráž nedovřela.
Seděla sama v sále mezi všemi těmi pracujícími,
a když ji Josif zahlédl
mezi těmi proletáři,
vzpomněl si,
co znamená štěstí.

Z knihy Náš čas vypršel (přeložila Jana Kitzlerová)

**20.00 Mária Modrovich (SK):
Rozhovor s členkou kultu**

Čtvrtá kniha slovenské prozaičky je postavena na fiktivních rozhovorech s členkami tajemného, čistě ženského společenství, v němž ženy opustily partnery, rodiny a svůj domov, aby žily osaměle v lese. Besedu o knize moderuje Peter Šulej.

Mária Modrovich (*1977) napsala prózy *Lu & Mira* (2011), *Tichý režim* (2013), *Flešbek* (2017) a *Rozhovor s členkou kultu* (2019). Kniha *Flešbek* se dostala do finálové pětky literární ceny *Anasoft litera 2018* a byla nominovaná na *Cenu EU za literaturu 2019*. Modrovich se od roku 2019 spolupodílí na organizaci mezinárodního literárního festivalu *Novotvar* v Bratislavě a také spolupracuje s redakčním týmem čtvrtletníku o současném umění a kultuře *VLNA*. Její krátké prózy byly uveřejněny v časopisech v ČR, Maďarsku, Německu, Velké Británii a USA.

Live stream

Foto: Marika Majorová

Rozhovor s členkou kultu

...?

Samozrejme, uvedomujem si, že ako spisovateľka – bývalá spisovateľka – som sa vlastne vzdala svojho hlavného pracovného nástroja.

...

Ocenenie ****Literary nehrá žiadnu rolu. Možno len... možno ma ako laureátku zaväzovalo pristupovať k slovám uvedomejšie. Striedme využitie jazyka bolo pre mňa výzvou, fascinovalo ma. Striedmosť má za cieľ väčšiu presnosť. Ešte než som sa stala členkou spoločenstva, podvedome som smerovala k striedmosti. Podobne ako veľa iných našich spisovateliek a spisovateľov som mala sklon k povedzme roztopašnému používaniu jazyka. Ornamentálnemu. Volániky, čipky, výšivky. Pamätáš si bohatú nočnú košielku z Psíčka a mačičky? Aj ja som predtým bola pyšná, ako tá košielka, veď som za svoj štýl získala ****Literu! Dlhú som bola presvedčená, že slovná pyrotechnika je v epicentre spisovateľského remesla. Čo všetko ja dokážem so slovami! Nie vyjadriť, ale predviesť. Začala som samu seba unavovať. Odrazu ma vyrušovalo, že ľudia, čitatelia aj kritici, tlieškajú práve mojej rozšafnosti. Uvedomila som si, že som sa nechala zlákať na cestu, ktorá nemá význam. Prišiel

prelom, snažila som sa zmeniť zabehnutý štýl. Vieš, ako to dopadlo. Nakoniec som skončila s písaním.

...

A s mužmi. Áno.

...?

Dostal by takúto otázku aj muž?

...?

Sme čisto ženské spoločenstvo, ale napriek úmyselnej izolovanosti našej „dediny“ sa kontaktu s mužmi nevyhýbame. Chodí k nám poštar, o niektoré veci sa starajú muži, ktorých si najímame, muži sú prítomní. Hlavne sa nepýtaj, či musia byť všetci škaredí, aby sme odolali pokušeniu. Naše spoločenstvo nie je proti mužom, je len výhradne ženské. Učenie je určené len pre ženy. Proti mužom nič nemáme, len s nimi nechceme žiť v klasických vzťahoch, odmietame ich ako partnerov. Ľudia, teda tí, ktorí o nás vedia, si najskôr vždy urobia racionálnu skratku: sme lesby, žijúce v prazvláštnom sexuálnom spolku. Ale my žijeme asexuálne, nie sú medzi nami romantické alebo sexuálne vzťahy.

...?

Naše učenie nemôžem zdieľať. Porušila by som pravidlá. A ľudia bez tréningu nie sú na takýto typ informácií pripravení. Mohli by byť nebezpečné.

Úryvek z rozhovoru I

21.00 Petr Nikl (CZ): Hudebníček

Performance známého výtvarníka, hudebníka a divadelníka. Četba i zpěv textů z připravované knihy pro vydavatelství Meander, kterou autor spoluvytváří s Miroslavem Černým a jejíž součástí bude hudební CD.

Petr Nikl (*1960) je výtvarník, hudebník a divadelník. Vystudoval Akademii výtvarných umění v Praze. V letech 1987 až 1991 byl člen umělecké skupiny Tvrdohlaví. V roce 1995 získal cenu Jindřicha Chalupského. Vystavoval např. v galerii Atrium v Praze (2019), interaktivní expozice představuje doma i v zahraničí. Vytvořil autorské knihy, mj. Vyšinu (2020), Malovat slunce (2019), Jiné taje opic (2018) a další. Knihy uveřejňuje od roku 1997, hudební nahrávky od roku 2004. Natáčí filmy a hraje rovněž autorské divadlo. Je zastoupen ve veřejných a soukromých sbírkách domácích i zahraničních galerií.

Live stream

Foto: archiv autora

Zlatí hadi zlatě kadí,
nepoznáš, co je had, a co né,
je to tak zá had né.
Snad jen smrad napoví,
tomu, kdo uhádne.
Zlatí hadi zlatě kadí.

Z knihy Zlatí hadi – zlatě kadí (1992)

Potkal dítě s duší chlapa
chlapík s duší dítěte,
přestávám teď trochu chápat,
kdo z nich je dél na světě?

Délka buď mi ukradena,
hlavně všichni pomněte,
že být dítě neznamená
bezmocný stav štěněte!

Z knihy Blázníček (2009)

Pá/23/10/

17.00 Ostravěnko má!

Taneční performance členek baletního souboru Národního divadla moravskoslezského na texty převážně ostravských autorů. Vystoupí Anna Knollová a Natalia Adamska za hudebního doprovodu kytaristy Jana Gajdici. Verše recituje Vít Roleček, člen činohry NDM. Básně vybral a uspořádal Jiří Macháček. Choreografie Lenka Dřímálová. Taneční představení vzniklo na texty těchto autorů: Petr Hruška, Jakub Chrobák, Monika Kubicová, Petr Motýl, Jan Nemček, Marek Pražák, Martin Skýpala, Vít Slíva, Irena Šťastná a Jaroslav Žila, jehož báseň ze sbírky Tereza a jiné texty dala rovněž název performanci.

Live stream

Foto: Martin Straka

Jaroslav Žila

Ostravěnko má!
Ty nádherné dva roky!
Byla jsem pomocná sestra v městské nemocnici.
Na třetím poschodí.
Všichni mě tam měli rádi
a já našetřila na hezké šaty
a sedmero střevíců.
Po svatbě je přinesl tvůj děd
s usekanými podpatky do kuchyně.
Musel jsem ti je upravit, řekl,
abys v nich mohla do hory.

Ze sbírky Tereza a jiné texty

18.30 Náhradní program — Zita Izsó (HU): A strach si do tebe už nikdy nenajde cestu

Krutost a násilí, atmosféra ohrožení, úzkosti a strachu v textech básnířky Zity Izsó, ať už jako násilí páchané na ženách nebo jako válečná pohroma či třeba agrese v rodinných vztazích...

Zita Izsó (*1986) je básnířka, překladatelka, dramatička. Vystudovala práva na univerzitě ELTE v Budapešti. Od roku 2007 publikuje básně a překlady (také ve spolupráci s překladateli). Překládá z angličtiny, němčiny, francouzštiny a španělštiny. První básnická sbírka Tengerlakó (Bydlící v moři) vyšla v roce 2011, druhá sbírka Színröl színre (Z barvy do barvy) v roce 2014 a čtyři roky později následovala Ējszakai földet érés (Noční přistání). Píše také dramata (spolu se sestrou). Autorka nyní pobývá v České republice.

Live stream

Foto: Martin Popelář

Karanténa

Doufali jste,
že až skončí epidemie,
bude svět čistší,
a jako by to byla čerstvě umytá podlaha,
dlouhé týdny jste si netroufali šlápnout na ulici.
Tu dobu beztak jednou zapomeneme
jako dny strávené v ráji
nebo jako capart první tři roky života.
Pak si vzpomeneš na nový začátek,
na to, jak ve škole
po velkých prázdninách děti
vykládaly, kdo kde v létě byl,
kdežto ty teď můžeš
jenom plácát lži o tom,
co se ti včera v noci zdálo.
Než vyjdeš ven, budeš jako bůh,
který je po zániku světa
nucen podle opuštěných soch
znovu stvořit lidi,
a nemusíš čekat,
až se ti vymění všechny buňky,
zanedlouho budeš
jako vzkříšený,
který klidně může být sám sebou,
vždyť už si nikdo nepamatuje,
že někdy žil.

Z rukopisné sbírky (přeložil Robert Svoboda)

20.00 Náhradní program —

Petr Hruška (CZ): Básně a prózy

Básník Petr Hruška právě vydal prozaickou knihu nazvanou V závalu (sloupky, podpovídky, odstavce a jiné krátké texty)! Ve vystoupení zazní i ukázky z ní...

Petr Hruška (*1964) je absolvent Vysoké školy báňské v Ostravě (obor úprava nerostných surovin) a oboru český jazyk a literatura na Ostravské univerzitě. Pracuje v Ústavu pro českou literaturu AV ČR. Vydal sbírky Obývací nepokoje (1995), Měsíce (1998), Vždycky se ty dveře zavíraly (2002), Auta vjíždějí do lodí (2007), Darmata (2012), Nikde není řečeno (2019) a soubor Zelený svetr (2004, zahrnuje též sbírku krátkých próz Odstavce). Je autorem knižních monografií o Karlu Šiktancovi a Ivanu Wernischovi. Žije v Ostravě.

Live stream

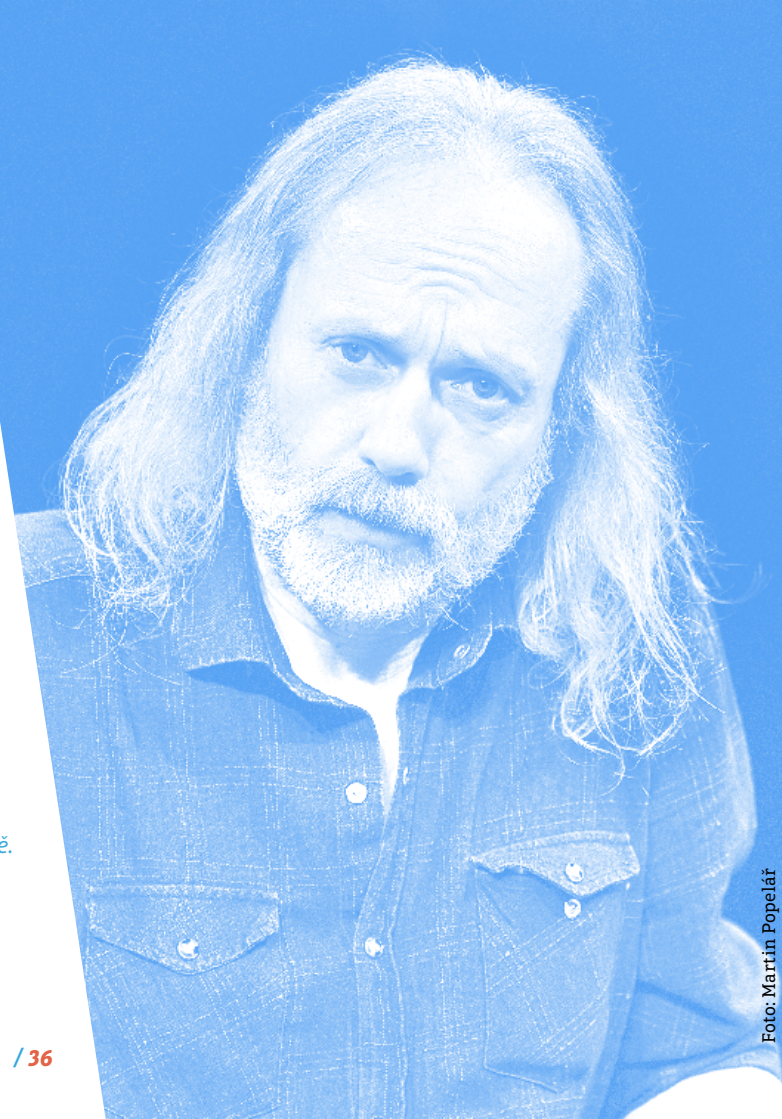

Foto: Martin Popelář

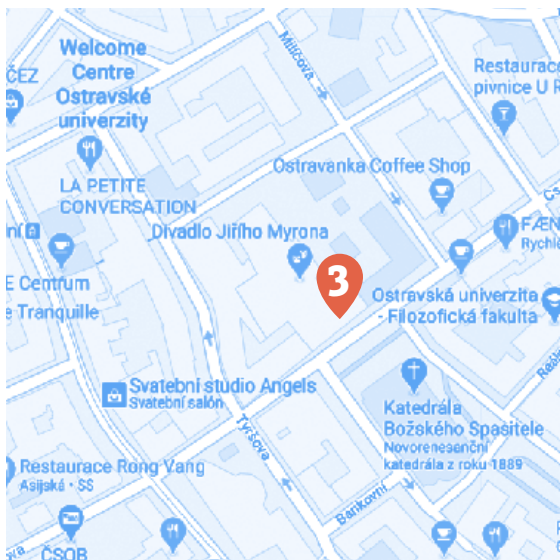
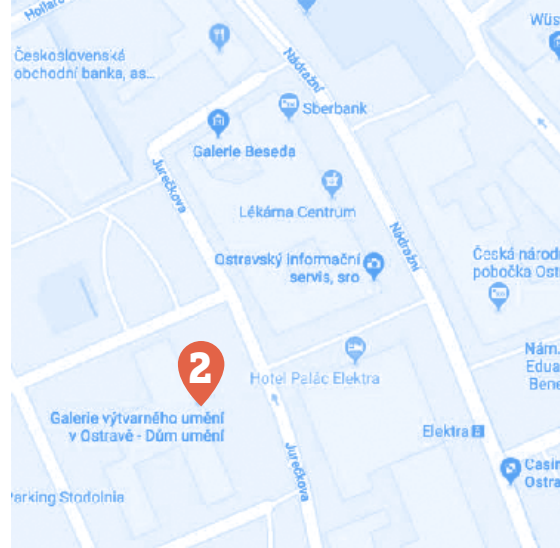
V ZÁVALU

Pamatuji si to dobře, nejenom proto, že jsem z Ostravy, místa, v němž země hluboko pod povrchem chybí a nahoře nadbývá, v němž ta nejistá země někdy uhne pod nohama, místa trhlin, dutin a závalů. V srpnu roku 2010 došlo v chilském rudném dolu k masivnímu závalu, jenž uvěznil hluboko pod zemí na dlouhé měsíce třicet tři horníků. Svět přihlížel záchranným pracím, které postupovaly kupředu zoufale pomalu. Horníci měli relativní dostatek vzduchu, podařilo se s nimi navázat spojení a dokonce i doručit potravu úzkým vrtem, ale dál nic. Nedostatek prostoru, nedostatek světla, nedostatek naděje. Panovala obava, že to nemohou v podzemí (minimálně do Vánoc) vydržet fyzicky ani psychicky.

Ta situace zaměstnávala rozmanité krizové elity. Nakonec přijeli odborníci z kosmické agentury NASA – problém horníků nebyl nepodobný stresové zátěži kosmonautů v malém prostoru rakety nacházející se daleko od zbytku lidstva. Radili chytře: vytvořte si tam dole pravidelnost, životní rytmus, bez něj se zblázníte nebo pobijete. Chodte spát ve stejnou hodinu, vstávejte a jezte stejně tak, často cvičte, namáhejte tělo, abyste byli unavení, najděte si každý stálé místo, kde budete sedat a uléhat.

Radili dál: utvořte si tam dole společnost. Že je vás jenom třicet čtyři? Ale to už malá společnost je! Zvolte si „hlavu státu“ a poradní výbor a pak je respektujte, nebo si zvolte jiné. Zvolte si ošetřovatele, k němuž budete mít důvěru. Kněze. Noční a denní službu. Každý musí mít svou roli, každý se musí cítit smysluplný. Jinak se zblázníte nebo pobijete. Jakž takž to šlo, i když týdny nejistot se nesnesitelně vleklely. A pak, v pravidelném hlášení z podzemí přišla náhle zpráva, že jeden horník složil báseň. Dlouhou, klopotnou, naléhavou báseň... Odborníci z NASA strnuli: s básníkem ve svém návrhu společnosti nepočítali! Nezvykle vyslovená bezmoc a touha však byly čímisi, co z té podzemní society nečekaně vyrostlo samo. Chlápek seděl na balvanu a ostatním říkal verše a nikdo dole ani nahoře pořádně nevěděl, co s tím. Jen se najednou zdálo, že takhle to vůbec není zle. Vytáhli je všechny ještě před Vánocemi.

Z titulního textu knihy V závalu (2020)

- 1 Antikvariát a klub s galerií Fiducia:**
Nádrazní 615/30
- 2 Dům umění v Ostravě:**
Jurečkova 1750/9
- 3 Divadlo „12“:**
Čs. legií 1236/12

protimluv fest2020

Koncepce festivalu Jiří Macháček

Propagace a produkce Lucie Mechová, Jiří Macháček

Organizace festivalu Petr Ligocký, Jiří Macháček, Oskar Mainx, Lucie Mechová

Fundraising Lucie Mechová, Jiří Macháček

Grafická koncepce plakátu a pozvánek Eliška Ostružková, Petr Pavlán, David Trögler

Bulletin 14. ročníku přehlídky ProtimluvFest

Odpovědný redaktor Jiří Macháček

Korektury Markéta Kročilová

Grafický návrh, sazba a zlom Eliška Ostružková

Tisk Printo, s.r.o.

Vydal Protimluv, z.s. v říjnu roku 2020

Protimluv, z.s.

Dr. Šmerala 6

702 00 Ostrava

www.protimluv.net

e-mail protimluv@protimluv.net

telefon +420 777 570 536

hlavní partneři:

OSTRAVA!!!

GVVO

partneři:

Maďarský kulturní institut
Praha

spolupracujeme:

INSTITUT MIKOŁOWSKI
im. Rafała Wojaczka

PELENANOR ONLINE
rodinné a občanské
teatry